

Jeg troer ogsaa, at jeg i saa Henseende rolig kan henvise til de Motiver til Loven af 4de April 1855, som i sin Tid ere offentliggjorte. Det fremgaaer upaatvivlelig deraf, at man paa den Tid aldeles ikke har tænkt sig en saadan Udvivelse eller Quasi-Udvivelse af Lovens Princip, enten strax eller senere. Det er saa langt fra, at man har taget sig det hidtilværende Menighedsforhold let, at man tværtimod ligeoverfor videregaaende Forslag, som alt dengang vare fremkomne, bestemt fremhævede, at det hidtilværende Menighedsforhold skulde opretholdes, og at man netop haabede ved den individuelle Frigjørelse at befæste og udvikle Menighedsforholdet i sin Sandhed. Man kan jo nu naturligviis sige, at der er noget Overbrevet i de Betragtninger, der anstilles med Hensyn til Lovforslagets Indhold og den Betydning, som det maatte faae. Det kan ogsaa gjerne være, at der kan være noget Grundet i en saadan Indvending, naar man fæster Blikket blot paa Lovforslagets umiddelbare Indhold; men det er, saa forekommer det os, ogsaa kun et halvt Øjn paa Sagen, man faaer, naar man seer den saaledes. Det er umuligt, naar man vil see Sagen tilfulde, at lukke Øiet for de i Lovforslaget liggende Begyndelser, den principielle Betydning, som Lovforslaget har, om samme end maatte ikke just vilde vise sig strax i de allerførste Aar. Man maa jo see ud over en længere Periode — Tiden er jo her om en Lov, der ikke indskrænkes til den allernærmeste Tid —, og saa vil man upaatvivlelig finde de i Lovforslaget liggende Begyndelser at være ikke ringe. — Det forekommer os, at man langt hellere end at gaae den Vej, som Lovforslaget anviser, og med langt større Udsigt til at afhjælpe det virkelige Grundede i de Dunster og Beglæringer, der ere komne frem ved denne Leilighed, maatte kunne gaae en anden Vej, ved Udviklingen af den Tanke, der blev antydet her ved 1ste Behandling, Ansættelse af Hjelpepræster paa saadanne Steder, hvor en virkelig Trang maa ansees at være tilstede. Det er ganske naturligt, at en saadan Tanke, skjøndt den egentlig ikke burde forekomme ny, dog forekommer de Fleste ny, og navnlig ny i den Skikkelse, hvori den

her fremtræder, og at den af denne Grund muligviis vil finde noget mindre Tilslutning, end den i sig selv kunde fortjene. Det er ogsaa ganske naturligt, at den, saalænge den ikke til sin Gjennemførelse har nydt en mere selvstændig Understøttelse fra de ret egentlig Sagkyndiges Side, maa lade Udstilligt tilbage at ønske, men det er Fleertallets Overbevisning, at der i denne Tanke ligger Noget, som kan siges at have en Fremtid for sig. Den indeholder heller ikke Noget, som kan siges at staa i Modstrid med, hvad vi hidtil kjende; den er jo tværtimod, som det er sagt i vor Betænkning, i fuld Overensstemmelse med Kirkestyrelsens naturlige Formaal, thi det er dennes naturlige Formaal at gjøre det meest Mulige for den bedst mulige Betjening af det præstelige Embede; og det, at der ved Siden af den enkelte Præst er en anden præstelig Hjelpe, er en Præst til, er jo Noget, man kjender paa ikke saa Steder, navnlig i Kjøbstæderne, hvor der er residierende Capellaner. Jeg skal imidlertid ikke videre komme ind derpaa; i saa Henseende har jo Betænkningen givet en nærmere Udvikling. Vi haabede i lang Tid paa, at det skulde lykkes os, om ikke at vinde Tilslutning hos Udvalgets øvrige Medlemmer, saa dog at vinde den hos Regjeringen. Vi vare beredte paa i saa Henseende at komme imøde saa meget som muligt, men det blev fra den ene Side sagt, at det, som Forslaget gik ud paa, var meget for Tid, det var uden Interesse, det var ikke Andet, end hvad der ogsaa kunde skee nu. Der er en vis Sandhed deri, fordi det vistnok kunde skee, men det skeer ikke, det er Ulykken, og en i en saadan Lovbestemmelse liggende udtrykkelig Opfordring vilde have sin store Betydning. Fra den anden Side sagde man os, at det, der laa i Forslaget, var meget for Meget, at det var at gaae altfor vidt; men hverken fra den ene eller anden Side angav man nærmere, hvad det da var, man ønskede anderledes, saa at der kunde være Mulighed for os, ved Forandringer i Forslaget, at tilvejebringe en større Tilfredshed med det. Under disse Omstændigheder forekom det os unyttigt at opstille Forslaget, og navnlig maatte efter dets Bestaaenhed Hen-